

Wilde János – Karl M. Swoboda

ELŐSZÓ A DVORÁK-KIADÁS UTOLSÓ KÖTETÉHEZ¹

Max Dvořák írásainak összkiadását összegyűjtött tanulmányaival és néhány, kritikai formájukban saját kutatásokat is tartalmazó könyvrecenziójával zárjuk.

E munkák egy kivétellel Dvořák 1900 és 1917 közötti első alkotói periódusába² tartoznak. E korszakra a stílusfejlődés megközelítésének naturalista orientációja és az a törekvés jellemző, hogy az egyes művészi jelenségeket általános történeti vagy szociológiai összefüggésekben értse meg. A korai Dvořák a jelenlegi, kortárs tudományt szinte teljesen lefedi utolsó éveivel, amely a naturalizmus feladásával és a művészettörténeti jelenségek közvetlen magyarázatával a világnézetre és annak alakulására úttörő hatást gyakorolt. Írásainak mostani kiadásában mindaddig ezt a késői korszakot részesítettük előnyben; ide tartozik a *Kunstgeschichte als Geistesgeschichte*, vagy az *Italienische Kunstgeschichte*. Ezzel szemben itt szeretnénk hangsúlyozni, hogy utolsó éveiből származó írásai, 1918 és 1921 között, bár különösen fontosak, mégis csupán epilógust jelentenek. Tudományos munkássága, anyagszeretében és a beledolgozott történeti meglátásokban is legnagyobb részben a megelőző, hosszabb alkotói periódusból származik. Ebből e kiadásban még csak a *Das Rätsel der Kunst der Brüder van Eyck* című főművét közöltük. Az itt közreadott írásokkal a kutatás képe jelentősen kiegészül.

A Johann von Neumarkt illuminátorairól szóló, valamint a többi megjelenő tanulmány és könyvrecenzió a Van Eyck-cikkkel együtt a középkor festészetének történetét bemutató koncepcióvá áll össze. A későbbi kutatás, amely a Dvořák által lefektetett alapokon folyt tovább, egyes esetekben helyesbítette és kiegészítette az anyagot, de a fejlődés általa felfestett képén semmiképpen sem változtatott. Dvořák történeti vázlata, a történelmi összefüggések ábrázolása minden sematikusságot mellőz, mivel az egyéni fordulatokat és teljesítményeket a nagy összefüggéseken belül kellőképpen figyelembe veszi és érthetővé teszi. Konkrét kérdésvetéseinek és megoldási javaslatainak sokaságával éppen ezért a legutóbbi

¹ *Gesammelte Aufsätze zur Kunstgeschichte*. Hrsg. Karl M. Swoboda, Johannes Wilde. München, Piper, 1929.

² Dvořák legfontosabb életrajzi adatai: 1874-ben született, a prágai, majd a bécsi egyetemen tanult, és 1895 és 1897 között az Österreichische Institut für Geschichtsforschung-ban történelmet és a történelem segédtudományai tantárgyat hallgatott. 1897-től Wickhoff asszisztense a bécsi egyetemen, 1903-ban a középkor és újkor művészettörténetéből habilitált. Riegl halála után címzetes egyetemi tanár, Riegl örökségéért 1905-ben átveszi az osztrák állami műemlékvédelem újjászervezését. 1909-től nyilvános rendes egyetemi tanár. 1921-ben halt meg.

művészettörténet számára – amely egyre inkább a művészettörténeti folyamatok különlegességének alaposabb feltárásában érdekelt – a tárgyi vonatkozásokon túl is aktuális lehet. Ugyanez érvényes más, e gyűjteménybe bevett tanulmányokkal kapcsolatban is, amelyek a legújabb művészettörténettel és annak módszertani kérdéseivel foglalkoznak. Dvořák valamennyi olvasója számára azonban elsősorban ez a kötet nyújtja a vágyott bepillantást munkásságába és ideáinak világába.

Az egyes tanulmányok eredeti megjelenési helye a bibliográfiában olvasható.

A szerkesztési munkában messzemenő köszönettel tartozunk Dr. Gyárfás Júliának. Köszönet illeti a kiadót is, amely fáradságot nem kímélve dolgozott azon, hogy e kötet is méltó folytatása legyen a Dvořák írásait bemutató előző kiadásoknak.

Bécs, 1929. szeptember

Johannes Wilde
Karl M. Swoboda

Hessky Orsolya fordítása